

La lentitud del mar - Enric Sòria

El 5 de setembre de 1992, Enric Sòria (Oliva, La Safor, 1958) va escriure que rarament mereixen una lectura atenta els escriptors que escriuen *només* per a ser llegits (la cursiva és de l'autor). El seu últim dietari publicat es pot llegir com la demostració irrefutable que, en el seu cas, l'escriptura en llibertat mena a una de les proses més subtils i vigoroses de la literatura catalana actual, amb una tria d'estils i de temes desvinculada de qualsevol expectativa mercantil. Rarament narratiu, assidu de la glossa i l'aforisme, lluny d'egotismes i maldiciences, Sòria entén el dietari com una mirada: al món, als llibres i, en última instància, a si mateix —excloent-ne, ben entès, les impudícies.

El que predomina a *La lentitud del mar*, premi Carles Rahola, és l'assaig entès com a diari de navegació de la consciència. El mal, el saber i el llenguatge hi són temes recurrents i esquerps, que es resisteixen al punt i final. L'autor tendeix a l'abstracció solemne, tot i que es mostra versàtil en la plasmació d'epifanies. Excel·leix també en el retrat de personatges anònims, sovint simptomàtics o reblerts d'una lúcida comicitat. Personalment, em decanto pel Sòria viatger, que és capaç de condensar un paisatge alemany, portuguès o castellà en una prosa que confronta amb la lírica sense perdre rigor ni capacitat de descripció. És la mateixa mirada personalíssima que dirigeix a Ernst Jünger, Carles Riba o Joan Fuster, i la que el faculta per a una de les escasses condemnes del llibre: “Sense literatura prèvia, Claudio Magris no sap mirar”.

Poeta i crític reconegut, Enric Sòria ja havia donat a la impremta una primera entrega del seu dietari: *Mentre parlem* (1991). Com a lector, a *La lentitud del mar* s'interessa per la poesia, l'assaig i sobretot pels dietaris. Quan cita *Moby Dick* és per referir-se al capítol que Melville dedica a la cetologia, no als retrats o a les escenes d'acció. Personalment, hauria preferit que el seu dietari inclogués més pàgines de crònica i menys de reflexió epistemològica, tot i que la seva opció no és només lícita, sinó que presenta una coherència indiscutible.

Tot i el pessimisme d'alguns passatges (“any nou, idèntica misèria”), el dietari d'Enric Sòria recolza sobre la voluntat il·lustrada de comprendre el món, i també de fer-lo comprendre al lector: “Entendre què passa i què ha passat, com i per què, entendre sobretot, el procés en què passa: aquesta és la festa a què em convida”. Per aquest ambició, perfectament reeixida, i per la percaça del matís amb delicada precisió, *La lentitud del mar* és un dels llibres de l'any.